

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

2. DENİZCİLİK VE DENİZ GÜVENLİĞİ FORUMU 2020

“Atlantik’ten Hint Okyanusu’na Geleceğin İnşası”

(09-10 Nisan 2020 | Chateau Lamboussa Oteli, Girne, KKTC)

Jeopolitik yönelişlerin oluşması ve jeostratejik avantajların sağlanmasında kilit rol denizlerdedir. Denizlere ulaşım, kara devletleri için doğal bir reflekstir. Immanuel WALLERSTEIN’ın jeokültür yaklaşımı baz alınır, bunun yolu devletin ve toplumun denizcileşmesinden geçmektedir. Üretebilmek için ham madde kaynaklarına ve ticareti büyütebilmek için dünya pazarlarına en maliyetsiz erişim çözümü; keşiflerin gerçekleşmeye başladığı 15. yüzyılda olduğu gibi, 21. yüzyılda da denizler ve su yollarıdır. Sahip oldukları coğrafya gereği denizlerle bağlantısı olan devletler, güçlerinin doruğuna, denizde güçlü oldukları dönemlerde çıkmışlardır. Bu kapsamda deniz üzerindeki hâkimiyet yarışından bahsedilecekse; ticaret üzerinde kontrol yeteneğinin artırılması vurgulanmalıdır.

Küresel hegemonyanın denizler ve su yolları üzerindeki hâkimiyetten geldiği, uluslararası ilişkiler literatüründe tespit edilmektedir. Özellikle Sanayi Devrimi ardından üretimin, ticaretin, lojistiğin ve pazarların gelişmesiyle, 19. yüzyılda İngiltere’nin, daha sonra 20. yüzyılda da Amerika Birleşik Devletleri’nin dünya ticaretinde kontrol sahibi olabilmelerini donanmalarına borçlu oldukları görülmektedir. Jeopolitik bir perspektiften incelendiğinde; küresel ve bölgesel güç mücadelelerinin, hidrokarbon kaynakları başta olmak üzere, enerji havzalarının ve dünya deniz ticaretine yön veren rotaların kontrolüne yönelik gerçekleşmekte olduğu görülmektedir. Bugün üretim için enerjinin değerinden bahsedilmekteyse, ticaret için de denizlerin öneminden aynı seviye bahsedilebilir. Uluslararası İlişkiler Profesörü Ken BOOTH’a göre devletler, üç ana amaca dair denizcilik ve deniz güçlerini geliştirmektedir. Bunlar; “eşya ve insan taşımacılığı”, “diplomatik amaçlar ve askerî unsurların karşı kıyıya çıkarılması” ve son olarak “deniz içindeki veya diplerindeki kaynakların kullanılabilmesi” olarak tanımlanmaktadır.

21. yüzyıl başında, Deniz Ticaret Odası raporuna göre enerji piyasalarının ihtiyaç duyduğu ham petrolün yaklaşık %98’i, BM kaynaklarına göre ticari yüklerin %90’ı deniz yolları üzerinde taşınmaktadır. Deniz ulaştırması bugün dünya ekonomisine yaklaşık 300 milyar dolarlık katkı sağlamakta ve %30’u Akdeniz havzası rotaları üzerinde seyir etmektedir. Akdeniz yüzölçümünün dünya denizlerinin yaklaşık %1’i olduğu düşünülürse Doğu Akdeniz’in jeostratejik önemi ve Türkiye’nin yüz yüze geldiği uluslararası mücadelenin ölçüsü gözler önüne serilmektedir.

Bir yarımada coğrafyasına, nadide nitelikler içeren ılımlı ve cömert denizlere, 200 civarı limana, 8333 kilometre kıyı şeridinde, önemli ulaştırma hatlarına sahip olan Türkiye'nin bugün karşılaştığı - Suriye'nin kuzeyindeki Akdeniz'e ulaşım için istikrarsızlaştırılan bölge ve Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanları üzerinde gerçekleşen dış politika temelli - sorunların içeriğinde de deniz jeopolitiği yatmaktadır. Buna bir de ülke ekonomisi içindeki deniz kaynaklı ekonominin katkısının potansiyeline göre önemli ölçüde yetersiz kaldığı eklenirse Türkiye'nin denizcileşme uyanışında kararlı ve emin yürüyüşünün, kat etmesi gereken uzun bir yolu olduğu ortaya çıkmaktadır.

Denizcilik alanlarının tamamını kapsayacak şekilde (**donanmalar, deniz ticaret filoları, limanlar, tersaneler** [gemi inşa sanayii ve gemilerde geçerli mühendislik dallarının tamamı], **balıkçılık faaliyetleri, deniz dibi madenciliği** [metalürji, jeoloji, oşinografi, hidrografi ve sismoloji dâhil], **deniz turizmi, deniz hukuku, deniz eğitim-öğretim kurumları ve faaliyetleri, deniz çevreciliği, destekleyici sektörler** [arama-kurtarma, acentecilik, kılavuzluk hizmetleri, seyir-iletişim kolaylığı, gemi trafik hizmetleri, deniz meteorolojisi vb.], **denizcilik tarihi, denizcilik edebiyatı, kültürel ve sportif temalı faaliyetler** [su sporları, müzecilik vb.] **ve ulusal/uluslararası, askerî/sivil denizcilik kuruluşları ile yapılacak ortaklıklar** dâhil) bütünleştirici bir yaklaşım ve geniş bir tarih vizyonu ile, değişen "deniz ve denizcilik" parametrelerini sağlıklı yönetme konusunda Türkiye'de ve işbirliği yapılacak ülkelerde "**deniz ve denizcilik gücü**" alanında kamusal bilinç oluşturulması, ilgili çalışmaların - küresel gelişmelerin gerektirdiği - yeni boyutlara taşınması, Türkiye ve diğer ülkeler arasında **denizcilik temalı etkileşim ağları** oluşturulması hayati öneme haizdir.

Savunma ve güvenlik boyutundan yaklaşıldığında ise Ülke jeopolitiğinin; gereklerini temin edecek ve potansiyelini ekonomik refaha çevirecek düzeyde denizcilik gücü yeteneklerinin inşası konusunda yeterliliği tartışılmaktadır. Bu hususta Türk Deniz Kuvvetleri'nin ve Türkiye Savunma Sanayii Kompleksi'nin çabaları son yıllarda kayda değer ölçüde artmaktadır ancak donanma gücünün arttığı oranda deniz ticareti, tersanecilik ve gemi inşası, limancılık ve acente hizmetleri, deniz turizmi, balıkçılık, deniz dibi madenciliği ve yan sektörleri, deniz bilimleri gibi denizcilik gücünün temel alanlarında Türkiye'ye rehberlik edecek akademik raporların oluşması da hayati derecede önem barındırmaktadır.

Türkiye'nin jeokültürel bakımdan denizcileşmesine yönelik bakış açılarının karar merkezlerine artı değer sağlaması bakımından bazı sivil toplum kuruluşları faaliyet gösterse de; Türkiye'nin denizcileşme serüvenini hızlandırmak amacıyla deniz bilinci uyandırarak milletin ve devletin denizcileşmesini sağlayacak bilimsel kaynaklar üretebilmek, deniz jeopolitiği ile denizcilik gücünün tüm alanlarını bir arada değerlendirebilmek temel beklentileri yansıtmaktadır.

TASAM Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü ile Girne Amerikan Üniversitesinin bu yıl ikincisini düzenleyeceği **Deniz Güvenliği Forumu 2020** bu ihtiyaca cevap verme noktasında kuvvetli bir motivasyon içermektedir. İlk Forum’un vizyon metninde bırakılan noktadan devralınarak; **“Mavi Vatan”** olarak hitap edilen çevre denizlerimizdeki hayati jeopolitik çıkarlarımızın KKTC ile birlikte Türk Milleti’ne dost ve müttefiklere anlatılması ve durumsal farkındalık oluşturulması zamanlı ve öncelikli bir misyondur.

“Atlantik’ten Hint Okyanusu’na Geleceğin İnşası” ana temalı **2. Denizcilik ve Deniz Güvenliği Forumu 2020**; denizcilik alanlarını topyekûn kapsayacak şekilde deniz jeopolitiği yönelişlerinin sağlam temellere oturtulması, bölgesel gelişmelerin gerektirdiği yeni boyutlara taşınması, Türkiye ve komşuları arasında deniz temelli sosyal ve siyasi köprülerin inşa edilmesine akademik katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilecektir.

Ana Tema

Atlantik’ten Hint Okyanusu’na Geleceğin İnşası

Alt Temalar

Yeni Denizcilik ve Deniz Güvenliği Ekosistemi

Türkiye Denizcilik Ekosisteminin Geleceği ve Vizyonu

Karadeniz, Akdeniz ve Kızıldeniz’de Türkiye’nin Kapasite İnşası ve Okyanuslar

Türk Deniz Kuvvetleri’nin Yapılanması ve Kuvvet Dağılımı/Odaklanması

Türk Münhasır Ekonomik Bölgesi (MEB) ve Doğu Akdeniz Jeopolitiğinde Enerji, Rekabet

Deniz Jeopolitiğinde Yeni Değişkenler; Arktik, Kanal İstanbul vb.

Türk Deniz Ticareti Vizyonu ve Geleceği; Perspektifler/Analizler (Türkiye, KKTC)

Türk Deniz (Nautical) Turizmi Vizyonu/Geleceği; Perspektifler/Analizler (Türkiye, KKTC)

Türk Gemi Deniz Teknolojileri ve Sanayii Perspektifleri (Türkiye, KKTC)

Deniz Güvenliği; Türk Savunma Sanayii

Türkiye Gemi İnşa Yetenekleri ve Tersanecilik

Türk Limanları, Marina, Gemi ve Yat Turizmi; Hinterland ve Büyüme Stratejileri (Türkiye, KKTC)

Türkiye Derin Deniz Sondaj Yetenekleri

Türk Deniz Üsleri Senaryoları ve KKTC